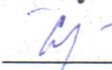

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ
В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра музичного мистецтва**

Освітній рівень: Магістр
Освітня програма: Музичне мистецтво
Спеціальність: 025 Музичне мистецтво

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 Оксана СТРИХАР

«15» грудня 2025 року

ЗАВДАННЯ

НА ДОСЛІДНИЦЬКУ ЧАСТИНУ ДО ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ

Валяренка Дмитра Володимировича

Тема роботи: **Виконавська діяльність вокаліста: інтеграційні можливості.**

Керівник роботи **Парфентьєва Ірина Петрівна**, кандидат педагогічних наук,
доцент.

затверджені наказом закладу вищої освіти від «26» листопада 2025 року
№1338-УЧ

2. Строк подання студентом роботи: 10.12.2025 р.

3. Вихідні дані до роботи: фахова література, довідники з мистецтва, матеріали конференцій, репозитарій університету

2. Дата видачі завдання: 15.09.2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

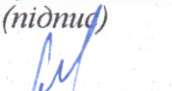
№ з/п	Назва етапів творчого проекту	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Вивчення літературних джерел з предмету дослідження	Вересень 2025	Виконано
2	Складання розгорнутого плану дослідної частини та ознайомлення керівника з планом роботи	Вересень 2025	Виконано
3	Написання Вступу дослідної частини творчого проекту	Вересень 2025	Виконано
4	Написання Розділу 1. Музична інтерпретація як художньо-творча діяльність майбутніх вчителів музичного мистецтва	Вересень 2025	Виконано
5	Написання Розділу 2. Художньо-педагогічна інтерпретація музичного твору в професійній підготовці майбутніх вокалістів	Жовтень 2025	Виконано
6	Написання загальних висновків	Жовтень 2025	Виконано
7	Оформлення дослідницької частини творчого проекту	Листопад 2025	Виконано
8	Передача дослідницької частини творчого проекту рецензенту для рецензування	Листопад 2025	Виконано
9	Передача дослідницької частини творчого проекту керівникові для написання відгуку	Грудень 2025	Виконано
10	Попередній захист дослідницької частини творчого проекту	Грудень 2025	Виконано
11	Публічна демонстрація творчого проекту	29.12.2025	Виконано

Студент

(підпис)

Дмитро ВАЛЯРЕНКО

Керівник роботи

(підпис)

Ірина ПАРФЕНТЬЄВА

**Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Кафедра музичного мистецтва

Музичне мистецтво

025 Музичне мистецтво

Пояснювальна записка до творчого проєкту

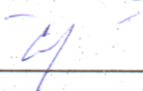
**На здобуття ступеня вищої освіти «магістр»
на тему: Виконавська діяльність вокаліста: інтеграційні можливості
студента Валяренка Дмитра Володимировича**

Науковий керівник: Парфентьєва Ірина Петрівна
Кандидат педагогічних наук, доцент

Рецензент: Шип Сергій
Доктор наук

Допущено до захисту « 8 » грудня 2025 р.

Завідувач кафедри д.п.н., професор

 Оксана СТРИХАР

Миколаїв – 2025 рік

АНОТАЦІЯ

Творчий проєкт присвячений дослідженню та практичному втіленню інтеграційних можливостей виконавської діяльності вокаліста в умовах сучасного мистецького простору. У роботі розглянуто вокальне виконання як багатовимірний художній процес, що поєднує вокально-технічні, інтерпретаційні, сценічні та образно-драматургічні складові.

Метою творчого проєкту є розкриття потенціалу інтеграції вокального мистецтва з елементами акторської майстерності, сценічної пластики та інших видів художньої виразності у процесі виконавської діяльності вокаліста. У проєкті реалізовано цілісну художню концепцію, що відображена у доборі репертуару, інтерпретаційних рішеннях і сценічному втіленні вокальних творів.

У процесі виконання проєкту продемонстровано високий рівень вокально-виконавської підготовки, стилістичну виваженість, інтонаційну точність і сценічну переконливість. Отримані результати засвідчують ефективність інтеграційного підходу у формуванні професійної майстерності вокаліста та його здатності до творчої самореалізації.

Матеріали творчого проєкту можуть бути використані у виконавській, педагогічній та мистецько-просвітницькій діяльності, а також у процесі професійної підготовки здобувачів спеціальності 025 «Музичне мистецтво».

Ключові слова: вокальне виконавство, інтеграція мистецтв, виконавська діяльність вокаліста, сценічна інтерпретація, творчий проєкт.

ANNOTATION

The creative project is dedicated to the study and practical implementation of the integration possibilities of the vocalist's performing activity in the conditions of the modern artistic space. The work considers vocal performance as a multidimensional artistic process that combines vocal-technical, interpretative, stage and figurative-dramaturgical components.

The goal of the creative project is to reveal the potential of integrating vocal art with elements of acting, stage plasticity and other types of artistic expression in the process of the vocalist's performing activity. The project implements a holistic artistic concept, which is reflected in the selection of repertoire, interpretative solutions and stage embodiment of vocal works.

In the process of implementing the project, a high level of vocal-performing training, stylistic balance, intonation accuracy and stage persuasiveness was demonstrated. The results obtained demonstrate the effectiveness of the integration approach in the formation of the professional skills of the vocalist and his ability for creative self-realization.

The materials of the creative project can be used in performing, pedagogical and artistic and educational activities, as well as in the process of professional training of applicants for the specialty 025 "Musical Art".

Keywords: vocal performance, integration of arts, performing activities of the vocalist, stage interpretation, creative project.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ I. Музична інтерпретація як художньо-творча діяльність майбутніх вчителів музичного мистецтва	10
1.1. Особливості художньо-творчої діяльності майбутніх виконавців....	10
1.2. Сутність поняття «виконавська діяльність вокаліста» та визначити її інтеграційні можливості у сучасному мистецькому просторі.....	13
РОЗДІЛ II. Художньо-педагогічна інтерпретація музичного твору в професійній підготовці майбутніх вокалістів	21
2.1. Засоби інтеграції вокального виконання з елементами акторської майстерності, сценічної пластики та образної виразності.....	21
2.2. Реалізація творчого проєкту з позицій виконавської майстерності, художньої цілісності та емоційно-естетичного впливу на аудиторію	24
Висновки	31
Список використаних джерел.....	34
Додатки	37

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний етап розвитку музичного мистецтва та мистецької освіти характеризується активними процесами інтеграції різних видів художньої діяльності, що зумовлює зростання вимог до професійної підготовки вокаліста. Вокальне виконавство сьогодні постає не лише як мистецтво володіння голосом, а як складний багатокomпонентний творчий процес, у якому поєднуються вокально-технічні, інтерпретаційні, сценічні, пластичні та образно-драматургічні складові. У цьому контексті особливої актуальності набуває проблема реалізації інтеграційних можливостей виконавської діяльності вокаліста.

Актуальність обраної теми зумовлена необхідністю осмислення нових підходів до вокального виконавства, орієнтованих на синтез мистецтв і формування цілісної сценічної інтерпретації вокального твору. Сучасний вокаліст має володіти не лише високим рівнем вокально-технічної майстерності, а й здатністю до художнього мислення, сценічної виразності, емоційної переконливості та комунікації з аудиторією. Саме інтеграція вокального мистецтва з елементами акторської майстерності, сценічної пластики, драматургії та візуальної виразності сприяє розкриттю творчого потенціалу виконавця.

Мета творчого проєкту полягає у виявленні та практичній реалізації інтеграційних можливостей виконавської діяльності вокаліста в умовах сучасного концертно-сценічного простору. Для досягнення поставленої мети у проєкті передбачено розв'язання таких завдань: осмислити поняття виконавської діяльності вокаліста в контексті інтеграції мистецтв; обґрунтувати художню концепцію творчого проєкту; здійснити добір вокального репертуару з урахуванням інтеграційного підходу; реалізувати цілісну сценічну інтерпретацію вокальних творів та проаналізувати її результати.

Об'єктом творчого проєкту є виконавська діяльність вокаліста. **Предметом** — інтеграційні можливості поєднання вокального виконання з іншими видами художньої діяльності у процесі сценічної інтерпретації.

Практична значущість творчого проєкту полягає у можливості використання його результатів у подальшій виконавській, педагогічній та мистецько-просвітницькій діяльності, а також у процесі професійної підготовки здобувачів спеціальності 025 «Музичне мистецтво».

Гіпотеза творчого проєкту полягає в припущенні, що інтеграція вокального виконання з елементами акторської майстерності, сценічної пластики, образно-драматургічного мислення та інших засобів художньої виразності сприяє підвищенню рівня виконавської майстерності вокаліста, формуванню цілісної сценічної інтерпретації вокального твору та посиленню художньо-емоційного впливу виконання на слухацьку аудиторію.

Завдання творчого проєкту

Для досягнення поставленої мети та перевірки висунутої гіпотези у творчому проєкті передбачено розв'язання таких завдань:

1. Проаналізувати науково-методичні та мистецтвознавчі джерела з проблеми виконавської діяльності вокаліста в контексті інтеграції мистецтв.
2. Розкрити сутність поняття «виконавська діяльність вокаліста» та визначити її інтеграційні можливості у сучасному мистецькому просторі.
3. Обґрунтувати художню концепцію творчого проєкту з позицій інтеграційного підходу.
4. Здійснити добір вокального репертуару з урахуванням жанрово-стильових, образно-драматургічних та виконавських характеристик.
5. Визначити та застосувати засоби інтеграції вокального виконання з елементами акторської майстерності, сценічної пластики та образної виразності.
6. Реалізувати цілісну сценічну інтерпретацію вокальних творів у межах творчого проєкту.

7. Проаналізувати результати реалізації творчого проєкту з позицій виконавської майстерності, художньої цілісності та емоційно-естетичного впливу на аудиторію.

8. Узагальнити результати творчого проєкту та визначити можливості їх практичного використання у виконавській і педагогічній діяльності.

Методи дослідження. Для реалізації мети творчого проєкту та розв'язання поставлених завдань використано комплекс взаємопов'язаних методів дослідження, а саме:

1. **Теоретичні методи:** аналіз, синтез, узагальнення та систематизація науково-методичних, мистецтвознавчих і педагогічних джерел — з метою осмислення сутності виконавської діяльності вокаліста та її інтеграційних можливостей.

2. **Мистецтвознавчі методи:** стильово-жанровий аналіз вокальних творів, інтерпретаційний аналіз, порівняльний аналіз різних виконавських версій — для обґрунтування художніх рішень і формування цілісної виконавської концепції.

3. **Практично-виконавські методи:** метод художньо-виконавської інтерпретації, репетиційний метод, сценічне моделювання — для реалізації інтеграції вокального виконання з акторською майстерністю та сценічною пластикою.

4. **Емпіричні методи:** спостереження за процесом виконавської діяльності, самоаналіз, рефлексія, фіксація результатів творчої діяльності — з метою оцінювання ефективності інтеграційного підходу.

5. **Узагальнювальні методи:** аналіз результатів творчого проєкту, формулювання висновків та визначення практичної значущості отриманих результатів.

Наукова новизна творчого проєкту полягає в тому, що в ньому:

- обґрунтовано та практично реалізовано інтеграційний підхід до виконавської діяльності вокаліста як цілісного художнього процесу, що поєднує вокально-технічні, інтерпретаційні, сценічні та пластичні компоненти;
- уточнено зміст поняття «інтеграційні можливості виконавської діяльності вокаліста» в контексті сучасного концертно-сценічного мистецтва;
- вперше в межах творчого магістерського проєкту системно продемонстровано взаємодію вокального виконання з елементами акторської майстерності та сценічної пластики на рівні художньої концепції та її практичного втілення;
- розроблено авторську інтерпретаційну модель сценічного виконання вокальних творів, що сприяє підвищенню рівня виконавської майстерності та художньо-емоційної виразності;
- набула подальшого розвитку ідея інтеграції мистецтв у професійній підготовці вокаліста як засобу його творчої самореалізації.

РОЗДІЛ І.

МУЗИЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ

ЯК ХУДОЖНЬО-ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

1.1. Особливості художньо-творчої діяльності майбутніх виконавців

Художньо-творча діяльність є провідним компонентом професійної підготовки майбутніх виконавців, оскільки вона поєднує технічну майстерність, сценічну виразність, музично-образне мислення та здатність до інтерпретації художнього твору. Особливості цієї діяльності обумовлюються специфікою професійної музичної освіти, віковими та психологічними характеристиками студентів, а також характером виконавського жанру та його естетичними вимогами. Розглянемо деякі з них.

1. Інтегративний характер діяльності. Художньо-творча діяльність майбутніх виконавців відзначається високим рівнем інтеграції різних видів мистецької діяльності. Вона поєднує вокально-технічні навички, інтерпретаційні рішення, сценічну пластичність, акторську майстерність і уміння працювати з музично-драматургічними структурами твору. Наведемо практичні приклади інтеграції у творчому проєкті:

- Вокальне виконання + акторська майстерність: відтворення характеру героя пісні або арії через міміку, жести та внутрішню емоційну драматургію.
- Вокал + сценічна пластика: використання пози, рухів, жестів для підсилення драматичного ефекту та виразності виконання.
- Вокал + музично-драматургічний аналіз: розкриття розвитку музичної фрази через сюжетні лінії, ритмічні та динамічні акценти, що підкреслюють емоційний зміст твору.

2. Творча самостійність та особистісна реалізація. Творча діяльність майбутнього виконавця передбачає формування власного виконавського

бачення музичного твору, прийняття рішень щодо інтерпретаційних нюансів, темпу, динаміки та виразності виконання. Практичні приклади цієї особливості:

- створення власної інтерпретаційної концепції арії, пісні або вокального циклу з урахуванням жанрових особливостей і власного емоційного сприйняття;
- вибір засобів виразності (форте-п'яно, вокальні прикраси, темброві зміни) для досягнення художньої цілісності виконання.

3. *Комунікативно-взаємодійний аспект.* Виконавець взаємодіє з іншими учасниками музичного процесу (концертмейстер, ансамбль, диригент) і впливає на сприйняття аудиторії. Наведемо наступні приклади інтеграції:

- Координація вокального виконання з акомпанементом або ансамблем через динамічні, ритмічні та артикуляційні узгодження.
- Використання сценічного простору для ефективної взаємодії з аудиторією, створення драматургічного ефекту виконання.

4. *Психолого-педагогічні аспекти творчої діяльності.* Художньо-творча діяльність майбутніх виконавців потребує концентрації уваги, емоційної стабільності, саморегуляції та здатності до естетичного переживання музичного матеріалу. Прикладами можуть слугувати:

- використання методів самоспостереження та рефлексії під час репетицій для оцінки власної інтерпретації та корекції виконавських дій;
- педагогічні вправи з акторської майстерності або сценічної пластики для покращення емоційного та образного вираження.

5. *Роль інтеграційних підходів.* Інтеграційний підхід дозволяє майбутньому виконавцю поєднувати традиційні та сучасні методи виконавства, що значно підвищує художню цінність виконання. Конкретними прикладами у нашому творчому проєкті можуть бути:

- виконання вокального твору з використанням елементів пантоміми для передачі сюжетних ліній;
- інтерпретація пісні або арії з врахуванням стилістики, драматургії та сценічного образу героя;

- синтез вокального виконання та сценічного руху для створення цілісного художнього образу, що впливає на емоційне сприйняття слухачів.

Таким чином, художньо-творча діяльність майбутніх виконавців характеризується багаторівневою інтеграцією, творчою самостійністю, комунікативною спрямованістю та психолого-педагогічними особливостями, що дозволяє формувати високий рівень виконавської майстерності та досягати глибокого художнього ефекту під час сценічної реалізації вокальних творів.

Таблиця 1.

Інтеграційні можливості художньо-творчої діяльності вокаліста

Напрямок інтеграції	Зміст інтеграції	Практичні приклади в творчому проєкті	Очікуваний результат
Вокал + акторська майстерність	Поєднання вокального виконання з мімікою, жестами, внутрішньою драматургією персонажа	Інтерпретація арії героя з відтворенням емоційного стану через міміку та рухи рук	Поглиблення емоційного сприйняття твору слухачами, розвиток сценічної експресії
Вокал + сценічна пластика	Використання пози, жестів, рухів тіла для підсилення драматичного ефекту	Рухи тіла, повороти, кроки в просторі під час виконання вокального твору	Формування цілісного сценічного образу, підвищення художньої виразності
Вокал + музично-драматургічний аналіз	Розкриття розвитку музичної	Виділення кульмінаційних	Глибше розкриття

Напрямок інтеграції	Зміст інтеграції	Практичні приклади в творчому проєкті	Очікуваний результат
	фрази через сюжетні лінії, ритмічні та динамічні акценти	моментів твору через темп, динаміку, артикуляцію	образного змісту твору, створення цілісної інтерпретації
Вокал + взаємодія з акомпанементом ансамблем	Координація вокалу з інструментальним супроводом	Узгодження динаміки, ритму, темпу з концертмейстером або ансамблем	Гармонійна взаємодія та збалансоване звучання, підвищення виконавської майстерності
Вокал + інтеграція сучасних методів	Поєднання традиційних та сучасних засобів виконавства	Використання елементів пантоміми, сценічного руху, сучасної пластики	Підвищення художньої цінності виконання, розвиток творчої самостійності виконавця

1.2. Сутність поняття «виконавська діяльність вокаліста» та визначити її інтеграційні можливості у сучасному мистецькому просторі

Виконавська діяльність вокаліста є багатокомпонентним процесом, який поєднує *технічні, інтерпретаційні, образно-художні та сценічні аспекти*. Вона спрямована на відтворення музичного твору у відповідності з його художньою

сутністю та авторським задумом, а також на створення емоційно виразного і переконливого сценічного образу.

Основними характеристиками виконавської діяльності вокаліста ми визначили:

- технічну майстерність: володіння диханням, інтонацією, тембром, дикцією та артикуляцією;
- художню інтерпретацію: здатність розкривати зміст твору, підкреслювати його емоційні, драматичні та образні аспекти;
- сценічну виразність: використання міміки, жестів, рухів та пози для підсилення драматургічного ефекту;
- комунікативний компонент: взаємодія з акомпанементом, ансамблем та аудиторією;
- творчу самостійність: формування індивідуального підходу до виконання, вираження особистого художнього бачення.

Таблиця 2

Аспекти виконавської діяльності вокаліста

Аспект виконавської діяльності	Основні складові	Практичні завдання / приклади реалізації
Технічний	Дихання, інтонаційна точність, тембр, артикуляція, динаміка, вокальні прикраси	Вправи на діафрагмальне дихання, інтонаційний контроль, темброві варіації, розвиток вокальної гнучкості
Інтерпретаційний	Музично-драматургічний аналіз твору, ритм, темп, акценти, музично-виразні фрази	Аналіз музичних фраз, виділення кульмінацій, побудова логіки розвитку мелодії, створення авторської інтерпретації
Образно-художній	Передача характеру персонажа, емоційна виразність, психологічна глибина, символіка	Розробка внутрішнього образу, емоційні асоціації, робота з мімікою, акцентами тембру та динаміки для створення художнього образу
Сценічний	Сценічна пластика, жести, пози, просторове	Вправи на рухи та пластичні патерни, просторові

Аспект виконавської діяльності	Основні складові	Практичні завдання / приклади реалізації
	переміщення, взаємодія з ансамблем	переміщення, використання реквізиту, координація з ансамблем або акомпанементом

Виконавська діяльність є одночасно процесом художнього відтворення і творчого конструювання образу, що дозволяє вокалісту не тільки відтворювати музичний текст, а й створювати нові художні смисли через власну інтерпретацію.

Сучасний мистецький простір вимагає від вокаліста здатності до інтеграції різних видів мистецтв, що розширює художній потенціал виконання та підвищує його вплив на аудиторію.

Інтеграційні можливості виконавської діяльності вокаліста включають:

1. акторську майстерність: передача характеру, емоційного стану та психології персонажа через вокал і сценічну поведінку;
2. сценічну пластику: використання рухів, пози та жестикуляції для формування образної цілісності твору;
3. музично-драматургічний аналіз: усвідомлене виділення кульмінацій, розвиток музичних фраз, динаміки та ритму для посилення драматичного ефекту;
4. взаємодію з ансамблем або оркестром: узгодження вокальної партії з музичним супроводом, створення гармонійного та емоційно переконливого звучання⁴
5. сучасні методи виконавства: використання елементів пантоміми, мультимедійних засобів, сучасної сценічної мови та кросдисциплінарних прийомів для підсилення художньої експресії.

Інтеграційний підхід у виконавській діяльності вокаліста дозволяє розвивати багатовимірну художню компетентність та формувати здатність до творчого самовираження та інтерпретації твору, підвищувати емоційний і

художній вплив на слухачів та адаптувати традиційні та сучасні методи виконання до сучасних сценічних умов і сприяти професійному розвитку та підготовці до багатожанрових концертних і театральних проєктів.

Таким чином, виконавська діяльність вокаліста у сучасному мистецькому просторі розглядається як інтегрований художній процес, у якому поєднуються вокальні, акторські, пластичні, драматургічні та комунікативні компетенції. Такий підхід забезпечує високий рівень майстерності, цілісність сценічної інтерпретації та ефективний вплив на слухацьку аудиторію.

Формування інтеграційних навичок у майбутніх виконавців є ключовою складовою підготовки висококваліфікованого вокаліста. Така методика спрямована на розвиток комплексних професійних компетенцій, що поєднують вокальну майстерність, акторську виразність, сценічну пластику та здатність до музично-драматургічного аналізу.

Методика формування інтеграційних навичок базується на наступних принципах:

- комплексності: одночасна робота над вокальними, сценічними та інтерпретаційними вміннями;
- послідовності: від простих вправ і технічних завдань до складних сценічних постановок;
- індивідуалізації: врахування особливостей голосу, типу темпераменту та художніх здібностей кожного студента;
- творчої самостійності: стимулювання власних художніх рішень та інтерпретаційних підходів;
- синтезу мистецтв: активне поєднання вокалу з акторською майстерністю, пластикою, музично-драматургічним мисленням та сучасними сценічними прийомами.

Ми визначили наступні етапи формування інтеграційних навичок:

1. теоретична підготовка - вивчення основ виконавської майстерності, стилістики та жанрових особливостей вокального твору; оволодіння методами

музично-драматургічного аналізу твору; ознайомлення з основами акторської майстерності та сценічної пластики.

2. виконавська підготовка - робота над вокально-технічними аспектами (діафрагмальне дихання, дикція, інтонаційна точність, темброва пластика); виконання вокальних фраз із врахуванням драматургічних та емоційних нюансів; інтеграція елементів акторської майстерності: міміка, жести, пантоміміка для передачі характеру персонажа.

3. сценічна інтеграція - впровадження сценічної пластики, рухів та пози для створення цілісного образу; координація з акомпанементом або ансамблем; виконання творів у форматі міні-постановок або концертних номерів, що відтворюють сюжет і художній задум твору.

4. рефлексія та самоконтроль - самоаналіз та оцінка виконання через відеозаписи та фахові коментарі; обговорення ефективності інтеграції різних видів мистецтва у виконанні; корекція та вдосконалення інтерпретаційних рішень на основі фахового зворотного зв'язку.

Таблиця 3

Етапи формування інтеграційних навичок майбутніх виконавців

Центральна ідея: Формування комплексної компетентності вокаліста через інтеграцію вокальної техніки, акторської майстерності, сценічної пластики та образної виразності.

Етап	Мета	Основні завдання	Приклади вправ / дій
1. Теоретична підготовка	Ознайомлення з основами інтеграції та підготовка до виконання	Вивчення музично-драматургічного аналізу, стилістики та жанрових особливостей твору; формування образу персонажа	Аналіз музичних фраз, психологічний портрет персонажа, вибір емоційно-образних асоціацій
2. Виконавська підготовка	Розвиток вокальних і технічних навичок, підготовка до інтеграції з	Робота над диханням, тембром, інтонацією; відпрацювання музично-драматургічних акцентів; інтеграція міміки та жестів	Вокальні вправи, «Мімічні асоціації», рольові вправи, емоційне озвучування тексту

Етап	Мета	Основні завдання	Приклади вправ / дій
	акторськими засобами		
3. Сценічна інтеграція	Поєднання вокалу з пластикою та сценічною виразністю	Розробка рухів, пози, просторового переміщення; взаємодія з ансамблем/реквізитом; формування цілісного образу	Рухові патерни під музичну фразу, просторові вправи, міні-постановки
4. Рефлексія та самоконтроль	Оцінка результатів інтеграції, вдосконалення навичок	Аналіз виконання, самооцінка, корекція помилок; вдосконалення інтерпретаційних рішень	Відеоаналіз виконання, обговорення з педагогом, повторні репетиції з урахуванням зауважень

У своєму проєкті ми використовували наступні засоби:

- Вокально-технічні вправи: для вдосконалення голосу та інтонаційної точності;
- Акторські та пластичні вправи: для розвитку сценічної виразності та рухової пластики;
- Музично-драматургічний аналіз: для усвідомлення структури та емоційної логіки твору;
- Репетиції та сценічні постановки: для практичного поєднання всіх компонентів інтеграції;
- Відео-аналіз та рефлексія: для оцінки ефективності інтеграції та формування самоконтролю.

Завдяки послідовному використанню цієї методики майбутні виконавці формують комплексну художньо-виконавську компетентність, підвищують рівень технічної та сценічної майстерності, розвивають творчий потенціал та індивідуальний виконавський стиль, набувають навичок інтеграції вокального виконання з акторською майстерністю, сценічною пластикою та музично-

драматургічним аналізом; здатні до ефективної взаємодії з акомпанементом, ансамблем та аудиторією.

Отже, ми можемо зробити наступні висновки.

1. Виконавська діяльність вокаліста розглядається як багатогранний процес, що об'єднує технічні, інтерпретаційні, сценічні та образно-художні аспекти. Вона включає володіння вокальною технікою, здатність до емоційної та психологічної інтерпретації твору, використання сценічної пластики та мови тіла, а також уміння створювати художній образ, який адекватно передає задум композитора та драматургічну логіку твору.

2. У сучасному мистецькому просторі виконавська діяльність не обмежується лише музичною інтерпретацією. Вона має широку інтеграційну спрямованість, що дозволяє вокалісту поєднувати різні види мистецтва:

- вокал з акторською майстерністю для створення переконливого сценічного образу;
- вокал зі сценічною пластикою та жестами для підсилення емоційної виразності;
- вокал з музично-драматургічним аналізом та художньою образністю для забезпечення цілісності виконання.

3. Інтеграційний підхід сприяє формуванню у майбутніх виконавців комплексних професійних компетенцій. Поєднання технічних навичок, інтерпретаційної майстерності та сценічної виразності розвиває творчу самостійність, адаптивність до різних сценічних ситуацій та здатність до комплексної художньої комунікації з аудиторією.

4. У сучасному мистецькому середовищі, де велике значення надається сценічному враженню та емоційному впливу на слухача, інтеграційні можливості виконавської діяльності є критично важливими. Вони дозволяють вокалісту ефективно взаємодіяти з іншими виконавцями, ансамблями, режисерами та аудиторією, створюючи цілісний та естетично завершений образ.

5. Сучасна практика показує, що майбутні виконавці, які оволоділи інтеграційними навичками, мають більший творчий потенціал та можливість

реалізовувати інноваційні сценічні концепції. Це підкреслює необхідність систематичної підготовки, що включає вокально-технічні вправи, акторську підготовку, сценічну пластику та роботу з образною виразністю твору.

Отже, підрозділ демонструє, що виконавська діяльність вокаліста у сучасному мистецькому просторі є комплексним інтеграційним процесом, який поєднує технічну майстерність, образну інтерпретацію та сценічну виразність, що забезпечує високу художню цінність виконання та емоційно-естетичний вплив на аудиторію.

РОЗДІЛ II.

ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ МУЗИЧНОГО ТВОРУ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВОКАЛІСТІВ

2.1. Засоби інтеграції вокального виконання з елементами акторської майстерності, сценічної пластики та образної виразності

Інтеграція вокального виконання з акторською майстерністю, сценічною пластикою та образною виразністю є одним із ключових напрямів формування комплексної художньо-виконавської компетентності майбутнього вокаліста. У сучасному мистецькому просторі виконавець повинен не лише володіти технікою вокалу, а й створювати цілісний сценічний образ, який передає художній та емоційний зміст твору. У своєму дослідженні ми розглядали наступні засоби вокально-акторської інтеграції: міміку та артикуляцію обличчя (використання виразних рухів брів, губ, очей для підкреслення характеру героя та емоційного стану); жести та пантоміміка: точні рухи рук та корпусу, що підтримують драматургічну лінію твору; інтонаційну драматизацію (варіації темпу, динаміки та тембру для підсилення емоційного ефекту); роботу з внутрішнім переживанням персонажа (формування психологічного портрету героя, що впливає на вокальну подачу та сценічну поведінку).

Ми розглядали різні засоби інтеграції вокалу зі сценічною пластикою і серед них виділили головні:

- пози та рухи тіла: використання положень тіла, кроків, поворотів, нахилів для створення образного рішення твору;
- просторове переміщення на сцені: активне використання сценічного простору для підсилення взаємодії з іншими учасниками виступу та аудиторією;
- сценічні взаємодії з реквізитом або ансамблем: формування художньо цілісної картини, що підтримує сюжет та драматургію твору.

У практичній частині ми працювали над розвитком засобів розвитку образної виразності, такими як: емоційно-образні асоціації (створення внутрішніх образів і символів, які впливають на інтерпретацію музичного

матеріалу); використання художніх елементів (кольорові акценти у голосі (тембр, динаміка), паузи, драматичні кульмінації); сценічна імпровізація (адаптація рухів та інтонацій до конкретної ситуації, простору або взаємодії з іншими виконавцями).

У процесі творчого проєкту інтеграція реалізується через вправи на поєднання вокальної фрази з відповідними жестами та позиціями, репетиції вокальних творів із урахуванням пластичних та акторських елементів та моделювання сценічних ситуацій для розвитку спонтанної образної виразності. Також використовується відеоаналіз виконання для самооцінки та корекції інтеграційних дій.

Таким чином, засоби інтеграції вокального виконання з акторською майстерністю, сценічною пластикою та образною виразністю забезпечують формування цілісного сценічного образу, підвищують художньо-емоційну ефективність виконання та розвивають творчу самостійність майбутнього вокаліста. Вони є важливим компонентом методики формування інтеграційних навичок у процесі професійної підготовки.

Для ефективної реалізації інтеграційного підходу у виконавській підготовці майбутніх вокалістів пропонуються такі вправи та завдання:

1. Вокально-акторські вправи

- Мімічні асоціації: вибрати емоційний стан (радість, сум, гнів, захоплення) і відтворити його через вокальні інтонації та міміку одночасно;
- Емоційне озвучування тексту: співати фрази пісні або арії, змінюючи тембр і динаміку відповідно до внутрішнього психологічного стану персонажа;
- Рольові вправи: створити короткий монолог або сценічну міні-ситуацію і інтегрувати її у вокальне виконання.

2. Сценічно-пластичні вправи

- Рухові патерни під музичну фразу: повторювати мелодичні або ритмічні мотиви рухами рук, корпусу, кроками;

- Просторові вправи: пересування по сцені у відповідності з драматургією твору (напр., наближення до аудиторії у кульмінаційні моменти);
- Взаємодія з реквізитом: використання символічних предметів або елементів костюму для підсилення художнього образу.

3. Вправи на розвиток образної виразності

- Візуалізація музичного образу: перед співом створити уявний «сюжет» твору та уявляти дії героя, що впливатимуть на інтонацію і тембр;
- Імпровізаційні фрази: підбирати додаткові вокальні прикраси або акценти у відповідності до емоційного стану персонажа та сценічної ситуації;
- Емоційно-символічні асоціації: підбирати кольорові, образні асоціації до музичного матеріалу для підсилення художньої виразності.

4. Комплексні завдання

- Міні-постановка вокальної п'єси: виконати арію або пісню з одночасною інтеграцією акторської гри, пластики та образної інтерпретації;
- Відеоаналіз: запис виконання, перегляд і оцінка інтеграції голосу, руху та емоційної експресії;
- Групова робота: виконання ансамблевих творів із взаємною координацією рухів, жестів та інтонацій, що підтримують драматургію твору;
- Інтерпретаційні варіанти: розробка декількох образних підходів до одного твору та обґрунтування вибору найефективнішого для аудиторії.

5. Рекомендації щодо реалізації

- Вправи виконувати у послідовності від простого до складного: спочатку чисто вокально, потім додавати міміку, жест, рухи;
- Застосовувати відео- та аудіофіксацію для самоконтролю та порівняння результатів;
- Поєднувати індивідуальні та групові заняття для розвитку самостійності та комунікативних навичок;
- Регулярно обговорювати виконання з педагогом та колегами для вдосконалення інтеграційних умінь.

У Додатках ми приводимо приблизний план практичної частини творчого проєкту (Додаток 1).

2.2. Реалізація творчого проєкту з позицій виконавської майстерності, художньої цілісності та емоційно-естетичного впливу на аудиторію

Реалізація творчого проєкту полягає у систематичному поєднанні вокальної майстерності, акторської виразності, сценічної пластики та музично-драматургічного мислення для створення цілісного художнього образу. Виконавська майстерність у цьому контексті розглядається не лише як технічна здатність відтворювати нотний текст, а як комплекс компетентностей, що включає точність інтонації, володіння тембром, артикуляцію, динаміку та темп, здатність до емоційного забарвлення музичної фрази.

Художня цілісність виконання досягається через інтеграцію вокалу з іншими видами мистецтва. Кожен елемент — від акторської гри та сценічної пластики до вибору музично-драматургічних акцентів — підпорядковується єдиній концепції твору та образу персонажа. Наприклад, правильне поєднання тембру голосу з рухами тіла і мімікою дозволяє створити завершений художній образ, який сприймається слухачем як цілісне мистецьке явище.

Емоційно-естетичний вплив на аудиторію формується через послідовне та організоване використання інтеграційних засобів. Виконавець за допомогою голосу, пластики, міміки та інтонаційних акцентів створює атмосферу, яка залучає слухача, дозволяє йому співпереживати, відчувати сюжетну наповненість та емоційні нюанси твору. Важливою складовою є також взаємодія з акомпанементом чи ансамблем, що підсилює драматургічну та емоційну структуру виконання.

Практична реалізація проєкту включала етапи репетицій та сценічних постановок, де студенти поступово поєднували технічні навички з акторською виразністю та пластичною організацією сценічного простору. Спершу відпрацьовувалися вокальні та технічні аспекти творів, потім — інтеграція пластики та жестів, після чого виконання проходило у повному форматі міні-

постановки з усіма інтеграційними компонентами. Використання відеоаналізу та самооцінки дозволяло коригувати інтерпретаційні рішення, покращувати взаємодію з аудиторією та досягати максимального художнього ефекту.

Таким чином, реалізація творчого проєкту демонструє, що синтез вокальної техніки, сценічної пластики та акторської майстерності дозволяє сформувати високий рівень виконавської майстерності, забезпечує цілісність художнього образу і створює сильний емоційно-естетичний вплив на слухачку аудиторію. Цей підхід підтверджує ефективність інтеграційної методики у підготовці майбутніх виконавців і підкреслює значення комплексної професійної підготовки у сучасному музичному мистецтві.

Реалізація творчого проєкту полягає у систематичному поєднанні вокальної майстерності, акторської виразності, сценічної пластики та музично-драматургічного мислення для створення цілісного художнього образу. Виконавська майстерність у цьому контексті розглядається як комплекс компетентностей, що включає точність інтонації, володіння тембром, артикуляцію, динаміку та темп, а також здатність до емоційного забарвлення музичної фрази.

Художня цілісність виконання забезпечується через інтеграцію вокалу з іншими видами мистецтва. Кожен елемент — від акторської гри та сценічної пластики до вибору музично-драматургічних акцентів — підпорядковується єдиній концепції твору та образу персонажа. Таке поєднання дозволяє створити завершений художній образ, який сприймається слухачем як цілісне мистецьке явище.

Конкретні приклади репертуару та сценічних рішень:

1. Арія з опери класичного репертуару

- Виконання супроводжується акторською роботою: демонстрація внутрішніх переживань персонажа через міміку та жести;
- Сценічна пластика: відповідні рухи тіла, зміна пози та просторове переміщення під час кульмінаційних моментів;

- Інтонаційні акценти та темп підкреслюють драматичний розвиток арії.

2. Українська пісня або романс

- Інтеграція вокалу з символічними жестами рук та виразною мімікою, що підсилює емоційне забарвлення тексту;
- Використання сценічного простору для створення образу героя та взаємодії з акомпанементом;
- Динамічні варіації та вокальні прикраси сприяють розвитку художньої виразності та індивідуального стилю виконавця.

3. Сучасна вокальна композиція

- Включає елементи пантоміми, рухові патерни та інтерпретаційні експерименти;
- Виконавець адаптує вокальну подачу до сценічного контексту, підсилюючи драматургію твору;
- Застосування імпровізаційних елементів для передачі емоційної наповненості та глибини образу.

Практична реалізація включала поступове поєднання технічних, акторських і пластичних навичок:

- спершу відпрацьовувалися вокальні та технічні аспекти творів;
- потім інтегрувалися міміка, жести та пластичні елементи;
- на завершальному етапі виконання відбувалося у форматі міні-постановок або концертних номерів, де інтеграція усіх компонентів забезпечувала художню цілісність.

Вплив на аудиторію:

- Послідовне поєднання вокалу з акторськими та пластичними елементами створює сильний емоційно-естетичний ефект;
- Слухач отримує можливість співпереживати, розуміти сюжетну логіку та насолоджуватися художньою цілісністю виконання;
- Виконавець формує власний сценічний стиль та здатність до комплексної інтерпретації музичного твору.

Таким чином, реалізація творчого проєкту демонструє, що синтез вокальної техніки, сценічної пластики та акторської майстерності дозволяє формувати високий рівень виконавської майстерності, забезпечує цілісність художнього образу та створює сильний емоційно-естетичний вплив на слухацьку аудиторію. Це підтверджує ефективність інтеграційної методики та її практичну значущість у підготовці майбутніх виконавців.

Реалізація творчого проєкту «Виконавська діяльність вокаліста: інтеграційні можливості» дозволила оцінити ефективність комплексного підходу до підготовки майбутніх виконавців та підтвердити значущість інтеграції різних видів мистецтва у формуванні професійної майстерності.

Виконавська майстерність у сучасній вокальній практиці розглядається як багатокomпонентна компетентність, що включає технічні, інтерпретаційні та сценічні навички. Базовими складовими є вокальні навички, що охоплюють контроль дихання, володіння тембром, інтонаційну точність, артикуляцію та динаміку. Проте, технічна досконалість не забезпечує повної художньої виразності без інтеграції з іншими елементами виконавської діяльності. Поєднання вокальної техніки з акторською грою та сценічною пластикою дозволяє створювати завершений художній образ персонажа, робить виконання більш переконливим та підвищує його естетичну цінність. Такий підхід формує у майбутніх виконавців комплексну компетентність, яка поєднує технічну майстерність із творчим і художнім мисленням.

Ми змогли визначити основні висновки. Цілісність художнього образу досягається через комплексну інтеграцію вокального виконання з мімікою, жестами та пластикою тіла. Виконавець, який вміло поєднує ці елементи, створює сценічний образ, який сприймається слухачем як єдина художня цілісність. Важливим компонентом цього процесу є музично-драматургічний аналіз твору, який дозволяє визначати кульмінаційні моменти, темпоритмічні акценти та логіку розвитку музичного матеріалу. Крім того, використання емоційно-образних асоціацій допомагає виконавцю наповнити музичний твір внутрішньою драматургією, що підвищує глибину інтерпретації та забезпечує

гармонійне поєднання всіх елементів сценічної реалізації. Виконавець, який володіє комплексом інтеграційних навичок, здатний передавати не лише технічну точність виконання, а й емоційний стан персонажа, художню драматургію твору та його внутрішній сенс. Така комплексна робота забезпечує ефективний емоційно-естетичний вплив на слухача, дозволяючи йому співпереживати, відчувати сюжетну наповненість та насолоджуватися художньою цілісністю виконання. Завдяки інтеграції вокалу, акторської гри та сценічної пластики, аудиторія отримує можливість повністю зануритися у музичний та емоційний простір твору, що сприяє формуванню більш глибокого сприйняття та естетичного задоволення. Впроваджені у творчому проєкті вправи та завдання, спрямовані на поєднання вокальної техніки з акторськими та пластичними елементами, дозволили студентам формувати комплексні професійні компетенції. Регулярне використання відеоаналізу, самооцінки та репетиційних постановок сприяло розвитку навичок самоконтролю, вдосконаленню інтерпретаційних рішень та творчої самостійності. Такий підхід дозволив студентам не лише опанувати технічні аспекти виконання, а й реалізувати власні художні ідеї, розвинути індивідуальний сценічний стиль та створити завершені художні образи. Розроблена методика та практичні напрацювання мають широке застосування у навчальному процесі підготовки майбутніх виконавців. Інтеграційний підхід сприяє підвищенню рівня професійної підготовки, розвитку творчої самостійності та адаптації студентів до сучасних умов музично-сценічної діяльності. Результати проєкту можуть бути використані для організації концертних програм, майстер-класів, конкурсів та театральних постановок, що потребують комплексного художнього виконання, поєднання вокалу, акторської гри та сценічної пластики. Використання таких методик дозволяє студентам ефективно адаптуватися до сучасних вимог мистецької практики та реалізовувати свій творчий потенціал у різних жанрових і сценічних контекстах.

Таким чином, проведений творчий проєкт підтверджує, що інтеграція вокальної техніки, акторської майстерності, сценічної пластики та образної

виразності є ключовим фактором формування високої виконавської майстерності майбутніх вокалістів. Комплексний підхід дозволяє досягти не лише технічної досконалості, а й глибокого емоційно-естетичного впливу на аудиторію, що є основною метою сучасної музично-виконавської практики.

Висновки до розділу

1. Художньо-педагогічна інтерпретація музичного твору виступає ключовим інструментом у професійній підготовці майбутніх вокалістів. Вона дозволяє поєднати технічні та творчі аспекти навчання, формуючи у студентів здатність не лише точно відтворювати нотний текст, а й передавати емоційно-образний зміст твору. Інтерпретація розвиває музично-театральне мислення, глибоке розуміння драматургічної структури твору та художніх засобів, що використовує композитор.

2. Інтерпретаційна діяльність забезпечує інтеграцію вокальної техніки, сценічної пластики, акторської майстерності та художньої виразності. У процесі професійної підготовки студент навчається поєднувати технічні навички з образною та емоційною подачею, що дозволяє створювати цілісний художній образ. Це сприяє розвитку творчої самостійності та здатності до комплексної інтерпретації музичного матеріалу.

3. Використання інтерпретаційних завдань у навчальному процесі сприяє формуванню у студентів музично-естетичного сприйняття, розвитку емоційної чутливості та сценічної культури. Інтерактивна робота з педагогом, обговорення інтерпретаційних рішень та їх практична реалізація у виконанні створюють умови для професійного самовдосконалення та творчого росту майбутніх виконавців.

4. Ефективна інтерпретаційна підготовка передбачає комплексний підхід, який включає: аналіз музично-драматургічних особливостей твору, розвиток вокальних та сценічних навичок, роботу над емоційною виразністю та пластичною подачею, а також формування цілісного сценічного образу. Такий підхід забезпечує системність навчання та розвиток інтеграційних навичок, необхідних для сучасної виконавської практики.

5. Художньо-педагогічна інтерпретація може застосовуватися як у навчальному процесі, так і в концертній та творчій діяльності майбутніх вокалістів. Вона сприяє розвитку комплексних професійних компетенцій, підвищує емоційно-естетичний вплив на слухача та забезпечує адаптацію студентів до сучасних вимог музично-сценічної практики.

Отже, розділ підтверджує, що художньо-педагогічна інтерпретація музичного твору є невід'ємною складовою професійної підготовки майбутніх вокалістів. Вона сприяє формуванню комплексної виконавської майстерності, розвитку творчої самостійності та забезпечує ефективну інтеграцію технічних, образних і сценічних аспектів виконання, що визначає високу художню цінність виступу та емоційно-естетичний вплив на аудиторію.

ВИСНОВКИ

В зв'язку з сучасними педагогіко-психологічними дослідженнями проблема інтерпретації музичного твору набуває все більшого наукового значення. Зародилося воно за античних часів, коли філософи зіткнулися із проблемою розуміння релігійних і художніх творів. Отже, в античні часи смислове значення поняття «інтерпретація» заключало в собі відтінок індивідуалізованого прочитання, своєрідного артистичного трактування, тоді як поняття «виконання» обмежувалося об'єктивною і точною передачею авторського тексту. Поняття «інтерпретація» пройшло ґрунтовний процес еволюції. Філософи періоду німецької класики робили спробу поєднати слухача і музиканта, а М. Бахтін виявив неможливість існування інтерпретації без тексту. Опинившись в наукових колах музичної педагогіки, вона торкнулася виконавського мистецтва, коли за часів І. Баха, І. Скарлатті музиканти вносили зміни в нотний текст. Сучасні музикознавці (Н. Корихалова) процес виконавської діяльності та її результати називають «інтерпретацією».

В музикознавстві поняття «інтерпретація», попри різні підходи та відтінки, визначають як художнє тлумачення музичного твору в процесі його виконання. Серед розмаїття вивід інтерпретації для музикознавства необхідним є використання художньої, музичної, виконавської та музикознавської інтерпретації. Кожний з них є окремим самостійним видом і одночасно вони не можуть існувати один без одного. Отже, види інтерпретації що необхідно використовувати в музичній науці, доповнюють один одного і одночасно є самостійними видами. Розглянув різні види інтерпретації, такі, як наукова, побутова, художня, в нашому дослідженні ми зупинились виходячи з теми нашої роботи на музичній інтерпретації, яка належить загальній категорії художньої інтерпретації. Інтерпретація передбачає раціональне та емоційне осягнення образу — створення ідеальної моделі, яку треба втілити в інструментальному звучанні. Виходячи з вищевикладеного підкреслимо, що інтерпретація музики є природною потребою кожного виконавця і слухача.

Беручі участь у виконанні чи слуханні музики, кожна людина виступає інтерпретатором. Отже, різні інтерпретації музичних творів можна вважати ні остаточними, ні зайвими, при цілковитій доступності першоджерел.

Комплексне дослідження поняття «інтерпретація» буде неповним без вивчення підходів. Вважаємо за доцільне розкрити сутність таких з них, як-то: науковий, культурологічний, філософський, аксіологічний, естетичний, семіотичний, психологічний, педагогічний, особистісно-орієнтаційний, комплексно-системний, мистецтвознавчий, техніко-виконавський. Кожний з них доповнює один одного.

Аналіз сучасних наукових позицій показав, що формування виконавської майстерності є однією з вагомих актуальних проблем мистецтва, теорії музики, філософії, естетики, психології та педагогіки. Кожна з них розглядає музичне виконавство з точки зору власної проблематики. Теорія музики дає музичному виконавству теоретичний понятійний апарат. Філософія розглядає це поняття в історико-філософському контексті. Естетика дивиться на процес музичного виконавства через призму естетичних категорій. Зокрема, врахування емоційно-естетичних чинників досягнення музичного мистецтва й опора на них в навчально-виховному процесі є необхідною умовою впливу на формування особистості виконавця, суттєвою формою збагачення художньо-інтерпретаційних умінь музиканта.

Розглядаючи інтерпретацію як один із аспектів формування виконавської майстерності майбутнього вчителя музики, можна прийти до висновку, що інтерпретація – це добровільний крок теоретично підготовленого студента до використання творчого підходу в своїй музичній діяльності. Кожний студент має індивідуальні особливості щодо інтерпретації музичного твору. Актуальними є використання в процесі інтерпретації таким якостей, як-то: креативність, самостійність, емпатія, рефлексія.

Виконавство та інтерпретація є нерозривними поняттями. Високий рівень виконавської майстерності неможливий без участі в ній процесу інтерпретації. Ці два поняття взаємовпливають один на одне для всіх інструментів та

диригентів. Мало досліджений вплив виконавської майстерності і інтерпретації у мистецтві флейтового виконання. Вона зближує історичні епохи, дає можливість музиканту повернути слухачів у минуле.

Виконавська майстерність і інтерпретація залежать від індивідуальності особистості музиканта. Важливим для виконавської майстерності є історична дистанція між твором і виконавцем.

Художньо-творча діяльність як і музична інтерпретація неможлива без використання здібностей людини. Потреба в інтерпретації може виникнути і укріпитися тільки в процесі систематизації, споживання і практикування художньо-творчої діяльності.

Ряд наук можуть своїми відкриттями пояснити ефективність процесу інтерпретації. Назвемо педагогіку, що створює систему роботи над інтерпретацією в процесі художньо-творчої діяльності. Психологія може пояснити процес прискореного формування у людини здібностей до інтерпретації. Естетика надає готові взірці оцінок музики. Інтерпретація – це взаємопроникнення загальної та особистої культури.

Художньо-музичний текст знаходить здатність до саморозвитку. Завдяки інтерпретації старовинних художньо-музичних текстів майбутній вчитель музики поєднує в собі минуле і майбутнє. Інтонаційна сутність в процесі інтерпретації робить прочитання художньо-музичного твору неповторним, індивідуальним. Тому педагог високого творчого рівня в процесі формування творчих якостей студента збагачує свій педагогічний досвід. Таким чином, майбутній вчитель музики розвиває свою творчу самостійну діяльність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Баканурський А. Г., Корнієнко В. В. Театрально-драматичний словник ХХ століття. Київ : Знання України, 2009. 319с
2. Етимологічний словник української мови: у 7 т. / уклад.: Ростислав Васильович Болдирєв та ін. / Ред.-кол.: О.С.Мельничук (гол. ред.) та ін. – К. : Наук. думка, 2006. – Т. 5: Р-Т. – 704 с.
3. Жукова Н. А. Інтерпретація як компонент музичної творчості: естетичний аспект: дис... канд. філос. наук: 09.00.08. Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2003. 191 с.
4. Кашкадамова Н. Виконавська інтерпретація у фортепіанному мистецтві ХХ сторіччя. Львів : ККІНПАТРИ ЛТД, 2014. 340 с.
5. Коваль В.О. Теоретичні і методичні засади формування професійної компетентності майбутніх вчителів-філологів у вищих педагогічних навчальних закладах: дис. ... доктора пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Валентина Олександрівна Коваль. – Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини. – Умань, 2013. – 496 с.
6. Кононова М.В. До проблеми формування категоріального апарату теорії музичного виконавства. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського. Вип. 91: Виконавське музикознавство: методологія, теорія майстерності, інтерпретаційні аспекти. Київ, 2010. С. 197–209.
7. Крицький В. М. Музично-виконавська інтерпретація: педагогічні проблеми музичновиконавської підготовки: монографія. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2009. 158 с.
8. Крицький В. Формування художньо-інтерпретаційного мислення музиканта-виконавця. Музичне виконавство. Наук. вісник НМАУ імені П.І. Чайковського. Київ, 1999. Вип. 3. С. 110–122.

9. Ляшенко О. Д. Художньо-педагогічна інтерпретація музичних творів. Мистецтво та освіта. Київ, 1988. С. 54–58.
10. Метафорична природа поняття "смысл" як передумова варіантності музикознавчої інтерпретації / О. Котляревська // Музичне мистецтво і культура. Науковий вісник ОДМА імені А. В. Нежданової. - 2013. - Вип. 18. - С. 196-204.
11. Миропольська Н.Є. Мистецтво слова в структурі художньої культури учня : теорія і практика / Наталя Євгенівна Миропольська / АПН України; Інститут проблем виховання. – К. : Парламентське видавництво, 2002. – 204 с.
12. Мовчан В.С. Естетика. Навч. посібник. - Знання, 2011, с. 527.. –С. 156.
13. Москаленко В.Г. Аналіз у ракурсі музикознавчої інтерпретації Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського : науковий журнал. № 1. Київ : НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2008. С. 106–111.
14. Олексюк О.М. Ціннісно-сміслова інтерпретація як творча самореалізація музиканта-виконавця. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського. Вип. 82: Виконавське музикознавство. Київ, 2009. С. 295–302.
15. Падалка Г. М. Музична педагогіка : курс лекцій з актуальних проблем викладання музичних дисциплін в системі педагогічної освіти / За ред. В.Г. Бутенка ; АПН України, Український державний педагогічний університет, Херсонський держ. пед. ун-т. – Херсон : ХДПІ, 1995. – 104 с. –С. 26.
16. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). Київ : Освіта України, 2008. 274 с.
17. Рудницька О. П. Формування музичного сприйняття в системі розвитку педагогічної культури майбутнього вчителя музики : дис. доктора пед. наук : спец. 13.00.01. / Рудницька Оксана Петрівна. – К., 1994, – 431 с.-С. 225.

18. Соціолого-педагогічний словник / За ред. В.В.Радула. – К., 2004. – 304 с.
19. Харченко П.В. Формування готовності до професійного саморозвитку у майбутнього педагога-музиканта : дис. канд. пед. наук. 13.00.04. Захищена 14.04.2004. Київ, 2004. 246 с. Бібліогр. 205–227 с.
20. Чжоу Лі. Формування інтерпретаторської компетентності майбутніх співаків з КНР у процесі фахової підготовки у вищих педагогічних навчальних закладах України : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / НПУ імені М. П. Драгоманова. Київ, 2016. 211 с.
21. Шрамко О.І. Мистецька освіта і духовне відроджені України. // Теорія і методика мистецької освіти. -2007.- № 4. –С. 27-30.- С. 29.
22. Юник Д.Г. Виконавська надійність музикантів: зміст, структура і методика формування : монографія. Київ : ДАКККиМ, 2009. С. 19.
23. Яланська С.П. Психологія творчості: навчальний посібник/С.П. Яланська.- Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2014.- 180с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

План практичної частини творчого проєкту

Тема проєкту: «Виконавська діяльність вокаліста: інтеграційні можливості»

Мета практичної частини: Реалізація інтеграційного підходу у виконавській діяльності вокаліста через поєднання вокального виконання, акторської майстерності, сценічної пластики та образної виразності.

1. Підготовчий етап

Завдання:

- Ознайомлення з репертуаром (арії, романси, пісні українських і зарубіжних композиторів);
- Теоретичний аналіз музично-драматургічної структури творів;
- Визначення образу персонажа, психології героя та емоційної лінії твору.

Засоби реалізації:

- Музично-драматургічний аналіз;
- Підбір вокальних та акторських засобів для передачі характеру;
- Обговорення ідей інтерпретації з науковим керівником.

2. Вокально-акторська інтеграція

Завдання:

- Вдосконалення вокальної техніки (дихання, інтонація, дикція, тембр);
- Інтерпретація твору з урахуванням психології персонажа;
- Використання міміки та жестів для передачі емоційного стану.

Приклади вправ:

- «Мімічні асоціації» та «Емоційне озвучування тексту»;
- Рольові вправи з інтеграцією вокальної фрази.

3. Інтеграція зі сценічною пластикою

Завдання:

- Впровадження рухів, пози та просторового переміщення;
- Координація з реквізитом або іншими виконавцями;
- Відтворення драматургічної лінії твору через сценічні дії.

Приклади вправ:

- «Рухові патерни під музичну фразу»;
- «Просторові та сценічні взаємодії».

4. Формування образної виразності

Завдання:

- Створення внутрішніх образів і асоціацій;
- Розробка імпровізаційних фраз та варіантів інтерпретації;
- Підсилення емоційного ефекту через голос, темп, динаміку, паузи.

Приклади вправ:

- «Візуалізація музичного образу»;
- «Емоційно-символічні асоціації».

5. Сценічна реалізація творчого проєкту

Завдання:

- Виконання вибраних творів у форматі міні-постановок або концертних номерів;
- Поєднання всіх інтеграційних компонентів: вокал, акторська майстерність, пластика, образність;
- Взаємодія з ансамблем або акомпанементом.

Форми реалізації:

- Індивідуальні та групові виступи;
- Репетиції з відео- та аудіофіксацією;
- Підготовка до публічного виконання (концерт, студентський форум, майстер-клас).

6. Контроль та оцінка результатів

Завдання:

- Відеоаналіз виконання та самооцінка;
- Обговорення ефективності інтеграції різних видів мистецтва;

- Корекція інтерпретацій та постановки сценічних дій.

Критерії оцінки:

- Технічна вокальна майстерність;
- Сценічна виразність та пластика;
- Художня цілісність та емоційна переконливість;
- Ступінь інтеграції вокалу з акторською майстерністю та сценічною пластикою.

Додаток 2

Таблиця аспектів виконавської діяльності вокаліста

Аспект	Складові	Практичні завдання
Технічний	Дихання, інтонація, тембр, артикуляція, динаміка	Вокальні вправи, контроль інтонації, розвиток тембру, дихальні техніки
Інтерпретаційний	Музично-драматургічний аналіз, ритм, темп, акценти	Аналіз твору, виділення кульмінацій, побудова інтерпретації
Образно-художній	Передача характеру, психологічна глибина, символіка	Розробка внутрішнього образу, міміка, емоційні акценти
Сценічний	Пластика, жести, пози, переміщення	Рухові патерни, робота з реквізитом, координація з ансамблем

Додаток 3.

Схема етапів формування інтеграційних навичок вокаліста

Текстовий опис:

1. **Теоретична підготовка** – вивчення музично-драматургічної структури твору, створення психологічного портрету персонажа.
2. **Виконавська підготовка** – розвиток техніки, інтонаційної точності, вокальної гнучкості; інтеграція міміки та жестів.
3. **Сценічна інтеграція** – поєднання вокалу, пластики, рухів та взаємодії з ансамблем або реквізитом.
4. **Рефлексія та самоконтроль** – відеоаналіз виконання, самооцінка, вдосконалення інтерпретації.

Додаток 4.

Вправи для інтеграції вокалу з акторською майстерністю та пластикою

Вправа	Мета	Методика виконання
Мімічні асоціації	Розвиток емоційної виразності	Відображення різних емоцій через міміку під вокальну фразу
Емоційне озвучування тексту	Передача психології персонажа	Спів фраз пісні/арії з акцентом на внутрішній стан героя
Рухові патерни під музичну фразу	Поєднання вокалу та пластики	Повторення ритму та мелодії рухами тіла та рук
Прості постановки	сценічні Формування цілісного образу	Виконання міні-сцен із використанням жестів, пози, реквізиту
Відеоаналіз самооцінка	та Рефлексія інтеграційних навичок	Запис виконання, аналіз координації голосу, міміки, пластики, корекція

Додаток 5.

Приклад репертуарного плану для інтеграційного навчання

Твір	Композитор	Виконавські завдання	Інтеграційні елементи
Арія опери	з В.А. Моцарт	Вокальна драматургічний аналіз	техніка, Міміка, пластика, жестова інтерпретація
Романс	М. Лисенко	Динаміка, емоційне забарвлення	темп, Образно-художня робота, внутрішній стан героя
Сучасна пісня	Сучасний автор	Темброві інтонаційні акценти	варіації, Рухова пластика, сценічні пози, імпровізаційні елементи

Додаток 6.

Контрольна карта оцінювання інтеграційних навичок

Критерій	Оцінка	Коментар
Вокальна техніка	1–5	Дихання, інтонація, артикуляція
Інтерпретація	1–5	Логіка розвитку фраз, драматургічна точність
Сценічна пластика	1–5	Рухи, пози, взаємодія з простором
Образна виразність	1–5	Передача емоційного стану, психології героя
Загальна інтеграція	1–5	Цілісність виконання та емоційно-естетичний вплив